УДК: 378.147.091.3:61

Тетяна Бірюкова
ORCID iD 0000-0003-4112-7246

к. техн.н., асистент
«Буковинський державний медичний університет»
кафедра біологічної фізики та медичної інформатики
вул. Кобилянської, 42, 58000, м.Чернівці, Україна
tanokbir@ukr.net

Лариса Шинкура
ORCID iD 0000-0002-5905-0710

викладач
Коледж «Буковинського державного медичного університету»
кафедра біологічної фізики та медичної інформатики
вул. Кобилянської, 42, 58000, м.Чернівці, Україна
shinkura_lora@ukr.net

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ МОТИВАЦІЇ СТУДЕНТІВ

У статті розглядаються особливості використання інтерактивних технологій навчання для підвищення рівня мотивації студентів до вивчення природничих дисциплін. Зроблено за допомогою програми табличного процесора графічний порівняльний аналіз зміни відповідей студентів на запитання авторської анкети до використання інтерактивних технологій та після та наголошено на зміну мотивації до навчання у відповідях другої анкети. Очевидним стає факт необхідності додаткової просвітницької роботи зі студентами на теми з історії медицини для допомоги у формуванні їх кінцевих цілей навчання.

Ключові слова: *анкетування; інтерактивні технології; круглий стіл; мотивація.*

© Бірюкова Тетяна, Шинкура Лариса, 2018.

Вступ. В процесі вивчення студентами спеціальності «Медицина» та «Стоматологія» дисциплін у медичному університеті, таких як медична і біологічна фізика, що базуються на знаннях природничих дисциплін, виникла необхідність

застосування інтерактивних технологій навчання у формі круглого столу для підвищення рівня мотивації студентів до навчання.

Навчальна діяльність студентів можлива, якщо у її основі лежать мотиви, які відповідають прямим продуктам цієї діяльності – теоретичним знанням.

Такими мотивами є теоретичні за змістом навчально-професійні інтереси. Саме теоретичні, тобто ті, що спрямовані на пізнання способу існування предмету чи явища, принципів його пояснення. Якщо такі інтереси відсутні, або вони недостатньо розвинені, навчальною діяльністю студента керують інші мотиви: отримати схвалення батьків, прагнення здобути диплом про вищу освіту, бажання бути вище по соціальній драбині ніж однолітки, мати в майбутньому велику зарплатню. Тоді ми можемо говорити, що відсутня психологічна основа розгортання повноцінної навчально-професійної діяльності. Тому надання студентам можливості покращення своїх теоретичних знань про історію медицини, про відомих медиків, про складнощі їхньої майбутньої професії може певним чином спонукати до більш глибокого розуміння етичності майбутньої професії, більш детального вивчення тих чи інших дисциплін (Гилюн, 2012, с. 103).

У сучасних дослідженнях висвітлено різні сторони проблеми формування позитивної мотивації навчально-пізнавальної діяльності в університеті, виявлено динаміку змін мотивів на різних курсах навчання, виділені умови, які сприяють формуванню у студентів підвищення рівня мотивації до навчально-пізнавальної діяльності.

Дослідження мотивації до навчання та професійної діяльності особистості показали, що студенти 1−3 курсів не мають остаточної впевненості щодо професійного вибору, не володіють навичками професійного та особистісного зростання належним чином. Це означає, що основне стратегічно життєве рішення щодо професійного самовизначення остаточно не прийняте і, відповідно, стратегія досягнення ще не вибудована.

Мотивація до навчання та професійної діяльності відповідає рівню нижче середнього (Киселева, 2007). Для того, щоб студенти вчились наполегливо та ефективно, у них має бути зацікавленість, інтерес до навчання.

Мета статті. Продемонструвати підвищення рівня мотивації до навчання студентів шляхом використання одного із методів інтерактивних технології навчання – круглого столу.

Круглий стіл – вид групового вирішення тих чи інших запитань, якому властиві певний порядок і черговість висловлювань його учасників, а також рівні права і позиції всіх присутніх у висловлюванні своєї думки. Круглий стіл це форма обговорення проблеми більш простіша ніж інші, наприклад: диспут, проблемний семінар, мозковий штурм, ситуаційний аналіз, аналіз конкретних ситуацій. За круглим столом немає лектора, всі учасники мають рівні позиції і права. Всіх запрошених до круглого столу можна умовно розділити на тих, що спеціально ознайомились із проблемою, самостійно готували матеріал і тих, що формують і висловлюють свою думку про проблему, що обговорюється під час проведення круглого столу, на основі інформації, що подається (Ягупов, 2002 с. 6 – 9; Пометун, 2002, с. 135).

Студентам медичного університету спеціальностей «Медицина» та «Стоматологія» було запропоновано провести круглий стіл, присвячений Дню народження видатного торакального хірурга, кібернетика, письменника М.М.Амосова. Перед цим було проведено анкетування студентів: чи вони знають хто такий М.Амосов, як відносяться до його методик, як оцінюють риси характеру цієї людини. Загалом було проанкетовано 3 групи студентів 1 курсу спеціальностей «Медицина» та «Стоматологія» – 45 студентів. Під час проведення круглого столу студенти спільно із викладачами обговорили цікаві факти із біографії М.Амосова, подивились документальний фільм В.Коротича про видатного хірурга, подивились уривки із фільму "Ступінь ризику" за мотивами книги "Думки і серце", що написав М.Амосов (Амосов, 1965) і висловили свої думки з приводу свого бачення професії кардіохірурга, думки про те, які риси характеру М.Амосова їм сподобались.

Після проведення круглого столу було проведено анкетування тієї ж групи студентів, на основі якого зроблений аналіз якісних показників. Результат представлений графічно по кожному пункту анкети. Цікавим виявилось все : деякі студенти чули прізвище Амосов раніше, але не знали хто це; для деяких невідомим

був той факт, що це лікар – хірург, який жив у 20 столітті; найбільш вразив багатьох той факт, що М.Амосов був ще і літератором, і на основі його книги «Думки і серце» було створено фільм «Ступінь ризику». Документальний фільм, який був представлений увазі студентів під час проведення круглого столу, дав можливість почути думки пацієнтів, друзів про Амосова як фахівця і як людину. Неоднозначність постаті М.Амосова захопила студентів, і відповіді їх при другому анкетуванні вже були геть іншими. В результаті першого анкетування виявилось, що недостатня кількість студентів першого курсу стурбовані намірами оволодіти професійними навичками. Це може бути пов'язано з тим, що студенти-першокурсники не чітко уявляють зміст майбутньої професійної діяльності.

Отримати диплом при формальному засвоєнні знань мають намір близько 70% студентів.

У зв'язку з тим, що у більшості студентів-першокурсників пізнавальні інтереси недостатньо змістовні та стійкі, виникає необхідність спеціального розв'язання задачі по формуванню мотиваційної основи навчально-професійної діяльності, адекватної суспільному змісту цієї діяльності – засвоєнню теоретичних знань.

Це завдання можливо вирішити за допомогою організації навчально-професійної діяльності студентів шляхом використання інтерактивних технологій.

Питання першого та другого анкетування та відповіді студентів на них:

1. Чи знаєте Ви, хто такий М.М.Амосов?

До круглого столу 25% (11 студентів) не знали про лікаря М.М.Амосова, плутали його із іншими відомими особистостями (Рис.1).

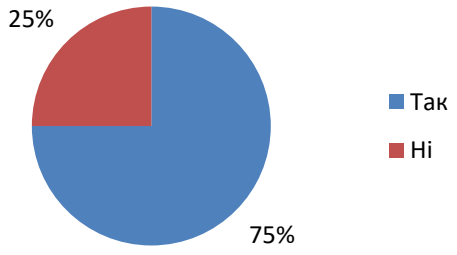

Рис.1

Після проведення, звісно, всі 100% (45 студентів) знали про М.М.Амосова і що захід був присвячений його Дню народження (6 грудня).

2. Які актуальні питання медичної науки і практики підняті в романі М.М.Амосова «Думки і серце» /показано у фільмі, знятому за мотивами роману «Ступінь ризику»/?

На жаль, тільки у відповідях на другу анкету, після круглого столу, студенти сформулювали свої думки про те, що це питання відповідальності лікаря перед пацієнтами і собою, його компетентності, етичності у спілкуванні із колегами, пацієнтами та їх родичами. Зрозуміло, що часу на читання роману у студентів, при їх навчальному навантаженні дуже небагато, але після того, як вони передивились фільм, майже 90% (40 студентів) мали намір прочитати роман повністю, настільки захопило їх те нове, чого вони не знали.

3. Як Ви вважаєте, чи потрібні, і якщо так, то для чого лікарю знання з природничих дисциплін?

Можна сказати, що це було основним питання анкети, тому що на прикладі лікаря М.М.Амосова студенти усвідомили необхідність знань з математики, фізики на рівня із знаннями анатомії, гістології, фізіології і т.п.

До круглого столу

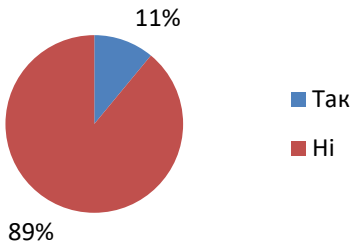

Рис. 2

Після круглого столу

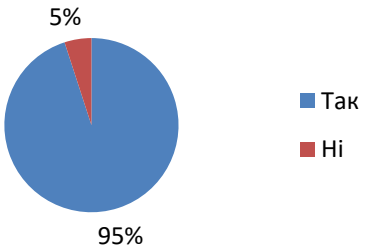

Рис. 3

Друге анкетування показало, як кардинально змінилась думка студентів (Рис. 2). Вони зрозуміли, що якби М.М.Амосов не мав достатніх знань з математики, фізики, не знав би основних принципів гемодинаміки, він не створив би моделі штучного серця, яке в свій час стало великим досягненням у торакальній хірургії, допомогло врятувати багато людських життів, в тому числі і дітей. Знання цих природничих дисциплін, наряду із медичними дають лікарю можливість інтегрувати їх у медицину, реалізувати свої інноваційні ідеї при створенні новітніх медичних приладів, необхідних для діагностування та лікування.

4. Чи вважаєте Ви, що від рівня вашої базової підготовки з природничих дисциплін залежить в значній ступені рівень Вашої професійної підготовки?

До круглого столу

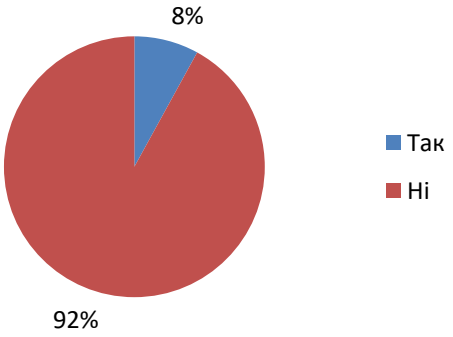

Рис. 4

Після круглого столу

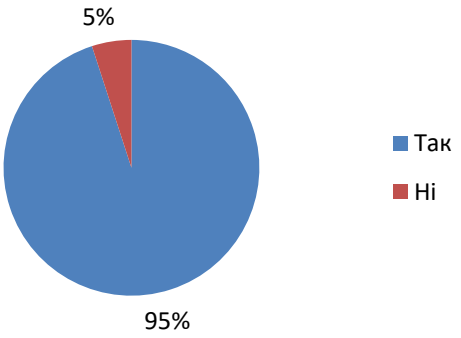

Рис. 5

Результат очевидний: після проведення заходу 95% (40 студентів) вважають, що рівень базової підготовки з природничих дисциплін має велике значення для подальшого ефективного навчання медицині, і більше уваги будуть приділяти вивченню цих наук, хоча б і методом самоосвіти (Рис.5).

5. Які риси характеру і які професійні якості лікаря М.М.Амосова Ви вважаєте найважливішими?

Перше анкетування не показало знання студентами лікаря М.М.Амосова. Всього 10% (5 студентів) прочитали книгу «Думки і серце» або передивились фільм «Ступінь ризику», дехто просто чув деякі факти про кардіохірурга.

Після другої анкети студенти вже мали певні думки про особистість М.М.Амосова і проектували себе на його місце: А чи готовий я бути таким же лікарем, як М.Амосов? Як би я поступив в тій чи іншій ситуації, чи зміг би відкинути зайві почуття, абстрагуватись від зовнішніх проблем, повністю віддатись професії, бути сильним духом, не втрачати врівноваженість, тверезий розум у будь яких ситуаціях?

За ступенем важливості якостей лікаря відповіді розподілились наступним чином:

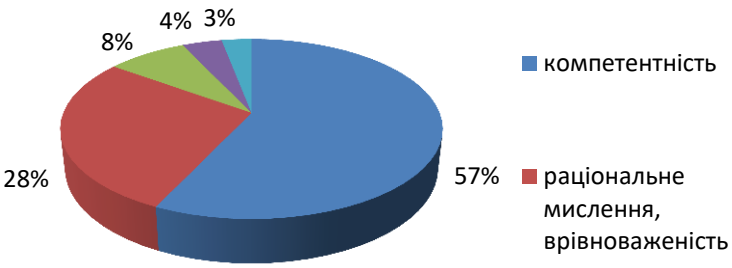

Рис. 6

Аналіз отриманих даних показує, що компетентність лікаря є більш пріоритетною, але вона залежить від тих знань, які він отримав під час навчання (Рис.6). Студенти хочуть стати спеціалістами своєї справи, але не усвідомлюють, що це означає, які зусилля треба докласти, щоб стати фахівцем своєї справи. Після проведення таких заходів, на яких вони знайомляться з життям, професійною діяльністю і особистісними якостями відомих лікарів рівень мотивації стати спеціалістом підвищується у більшості, хоча були і такі студенти, які засумнівались, чи правильно вибрали свій життєвий шлях (4% − 2 студентів).

Напевно кожному студенту – медику буде корисно прочитати книгу М.М.Амосова «Думки і серце» і задати собі наступні запитання: А чи готовий я бути таким лікарем, як герої цієї книги? Чи готовий присвятити себе медицині? Проведення круглого столу закладає основи подальшої постійної самоосвіти та самовдосконалення студентів, що стає більш незалежним, пріоритетним та творчим (Шевчук, 2005, с. 102).

Висновки. Така форма інтерактивних технологій навчання як круглий стіл є дієвою у підвищенні рівня мотивації до вивчення, в даному конкретному випадку, природничих дисциплін. Тому виникає необхідність проведення подібних заходів, які направлені на:

- переосмислення студентами цілей навчання, необхідності оволодіння знаннями з фізики та математики;

- спрямування нового, різнобічного погляду на майбутню професію шляхом ознайомлення з біографією та професійною діяльністю відомих особистостей в медицині;

- реалізацію принципу підготовки мобільного вмотивованого фахівця;

- закладення основ постійної самоосвіти та творчого самовдосконалення студентів, що є однією з основ формування конкурентоспроможного фахівця на сучасному ринку праці.

Література

Гилюн О.В. Освітні мотивації студентської молоді Грані: науково-теоретичний і громадсько-політичний альманах. Дніпро: Дніпропетровський національний ун-т ім.О.Гончара, Центр соц.-політ.дослідж, 2012. № 1(81). С.102-104.

Киселева Н.С. Формирование учебно-профессиональной мотивации студентов младших курсов педагогических специальностей ВУЗа средствами психологического тренинга: дис. кандидата псих.наук: 19.00.07: Научная библиотека диссертаций и авторефератов disserCat URL: http://www.dissercat.com/content/formirovanie-uchebno-professionalnoi-motivatsii-studentov-mladshikh-kursov-pedagogicheskikh-#ixzz5EPshf8p4 (дата звернення: 10.05.2018).

Ягупов В.В. Педагогіка URL: http://eduknigi.com/ped_view.php?id=209 (дата звернення: 25.04.2018).

Пометун О. І., Пироженко Л. В. Інтерактивні технології навчання: Теорія, досвід. Київ: А.П.Н., 2002. 136 с.

Амосов М.М. Мысли и сердце, Рипол Классик, 1965. 224 с.

Шевчук П., Фенрих П. Інтерактивні методи навчання: Щецін: вид-во WSAP, 2005. 170 с.

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ИНТЕРАКТИВНЫХ ТЕХНОЛОГИЙ ДЛЯ ПОВЫШЕНИЯ УРОВНЯ МОТИВАЦИИ СТУДЕНТОВ

Бирюкова Татьяна, к. техн.н., ассистент кафедры биологической физики и медицинской информатики, «Буковинский государственный медицинский университет», ул.Кобылянской, 42, 58000, Черновцы, tanokbir@ukr.net.

Шинкура Лариса, преподаватель колледжа «Буковинского государственного медицинского университета» кафедры биологической физики и медицинской информатики, ул. Кобылянской, 42, 58000, Черновцы, shinkura_lora@ukr.net

В статье рассматриваются особенности использования интерактивных технологий обучения для повышения уровня мотивации студентов к изучению естественных дисциплин. Сделанный с помощью табличного процессора графический сравнительный анализ изменения ответов студентов на вопросы авторской анкеты до использования интерактивных технологий и после зафиксировал изменение уровня мотивации к обучению в ответах второй анкеты. Очевидным становится факт необходимости дополнительной просветительской работы со студентами на темы истории медицины для помощи в формировании их конечных целей обучения.

Ключевые слова: *анкетирование; интерактивные технологии; круглый стол; мотивация.*

USE OF INTERACTIVE TECHNOLOGIES TO INCREASE STUDENT MOTIVATION LEVEL

Biryukova Tatyana, PhD in Technical Sciences, assistant of Department of Biological Physics and Medical Informatics, "Bukovinian State Medical University", Kobylianskaya St., 42, 58000, Chernivtsi, tanokbir@ukr.net.
Shinkura Larisa, teacher of the college of "Bukovinian State Medical University" of Department of Biological Physics and Medical Informatics, Kobylianska St. 42, 58000, Chernivtsi, shinkura_lora@ukr.net

The article deals with the peculiarities of the use of interactive learning technologies to increase the motivation of students of the higher medical educational institution to study medical and biological physics, which is based on the knowledge of natural sciences. A graphical comparative analysis of students' responses to questions from the author's questionnaire to the use of interactive technologies and after the graphical comparison was made with the help of the program of the table processor. The emphasis is on changing the motivation to learn in the students' answers to the second questionnaire. Obvious becomes the fact of the need for additional educational work with students on the topics of medical history to help in the formation of their ultimate learning objectives.

Educational activity of students in higher educational institutions is possible, if based on motives which correspond to direct products of this activity - theoretical knowledge. Such motives are theoretical in content, educational-professional interests. If there are no such interests or they are not sufficiently developed, the student's educational activities are guided by other secondary motives: obtaining approval from parents, the desire to obtain a diploma in higher education, and have a great salary in the future. Then we can say that there is no psychological basis for the deployment of full-fledged educational and professional activities. Therefore, giving students the opportunity to improve their theoretical knowledge about the history of medicine, known doctors, about the complexities of their future profession may in some way induce a deeper understanding of the ethics of the future profession, more detailed study of various disciplines.

Keywords: *interactive technologies; motivation; questionnaires; round table.*

References

Hyliun O.V. (2012). *Osvitni motyvatsii studentskoi molodi* [Educational motivation of student youth]. Grani: scientific-theoretical and socio-political almanac. D. 1(81), 102-104 (ukr).

Kyseleva N.S. (2007). *Formyrovanye uchebno-professyonalnoi motyvatsyy studentov mladshykh kursov pedahohycheskykh spetsyalnostei VUZa sredstvamy psykholohycheskoho trenynha* [Formation of educational and professional motivation of students of junior courses of pedagogical specialties of the University with means of psychological training]: Candidate's thesis: 19.00.07. Retrieved from http://www.dissercat.com/content/formirovanie-uchebno-professionalnoi-motivatsii-studentov-mladshikh-kursov-pedagogicheskikh-#ixzz5EPshf8 p 4. (ukr).

Yahupov V.V. (2002). *Pedahohika* [Pedagogy] Retrieved from : http://eduknigi.com/ped_view.php?id 209 (ukr).

Pometun O. I. (2002). *Interaktyvni tekhnolohiyi navchannya: Teoriya, dosvid* [Interactive Learning Technologies: Theory, Experience]. 136 p. (ukr).

Amosov N.N. (1965). *Mysli i serdce* [Thoughts and the heart]. 224 p. (rus).

Shevchuk P. (2005) *Interaktyvni metody navchannya* [Interactive teaching methods].170 p. (ukr).

Стаття надійшла до редакції 03.07.2018
Прийнято до друку 30.08.2018